

seinde Hitler aan Mussert zijn *'herzlichen Dank. Ich verbinde damit meine Grüsse und meine besten Wünsche für Ihre weitere Arbeit im Dienste unserer gemeinsamen Idee'* – neen, het was Seyss-Inquart toch niet mogelijk, de man die dit telegram ontvangen had, op de achtergrond te houden! Dus werd Mussert uitgenodigd, als enige Nederlander het woord te voeren op een massale bijeenkomst die op vrijdagavond 27 juni zou plaats vinden op het IJscubterrein in Amsterdam; dat terrein lag toen nog dicht bij het centrum van de hoofdstad, tussen het Concertgebouw en het Rijksmuseum. Er werden voor de demonstratie extra-treinen ingelegd. Het gehele personeel van het *Reichskommissariat* werd verplicht, aanwezig te zijn. Behalve formaties van de *Wehrmacht*, van de WA en van de Nationale Jeugdstorm (de jongeren-organisatie van de NSB) traden ook afdelingen van de Duitse en van de Nederlandse Arbeidsdienst als een soort erewacht op – en Seyss-Inquart sprak.

Hij sprak langer dan een uur en, als steeds, in zeer zorgvuldig gekozen bewoordingen maar weinig inspirerend van toon. Hij schetste Duitslands strijd als een strijd voor Europa. Hij beweerde dat de Februaristaking (wij citeren het persverslag) 'werd opgezet in samenwerking van de communistische partij met de Engelse geheime dienst en het Jodendom van deze stad.' Hij onderstreepte de noodzaak van strijd tegen dat Jodendom en beriep zich daarbij op Erasmus, Hugo de Groot en Abraham Kuyper; ook de Vrijmetselarij kreeg een veeg uit de pan. Hij voorspelde dat Duitsland na het verslaan van de Sowjet-Unie een onaantastbare positie zou innemen, de Verenigde Staten zouden niet langer bij machte zijn om in te grijpen. 'Nederlanders, blik naar het oosten!' riep hij uit.

'Uw voorvaderen zijn reeds 800 jaar geleden en steeds weer daarheen getrokken en belangrijke bouwstenen van de Europese cultuur en denkwereld geweest. Sedert geslachten ontbreekt gij bij de vervulling van deze gemeenschappelijke Europese taak. De Duitse soldaten, in wier gelederen reeds thans uw zonen staan, halen thans het Oosten terug. Thans gaat het er om, dit Europese gebied definitief voor Europa te winnen. Gij bouwt aan de toekomst van uw kinderen als gij thans mede aantreedt . . . Ik zelf beschouw deze onze betoging als het uitgangspunt van de nationaal-socialistische reorganisatie ook in Nederland die thans, nu de beslissing in het Oosten valt, ook hier moet worden aangepakt. Daarom zijn alle instellingen en politieke ideeën die reactionair een nieuwe ontwikkeling willen tegenhouden . . . een beletsel voor een gelukkige toekomst. Wij zullen ze opruimen.'

De NSB werd door Seyss-Inquart met geen woord genoemd.

In zijn kortere toespraak welke op die van de *Reichskommissar* volgde, liet Mussert dan ook niet na, behalve zijn eigen telegram aan Hitler ook